

Vihreän siirtymän hankkeiden väliaikainen etusija HE 128/2022 vp

Eduskunnan talousvaliokunta 18.10.2022
Heidi Lettojärvi

Energiateollisuus

Sujuva lupa- ja tuomioistuinkäsittely tärkeä tavoite

- Lain tavoite nopeuttaa vihreän siirtymän hankkeita on kannatettava
- Tiettyjä hankkeita koskeva ”kiihdytyskaista”-menettely ei kuitenkaan ole ongelmaton
 - hankeluettelot ovat aina jossain määrin keinotekoisia ja rajaukset hankalia
 - nykyisin lähes kaikki investointihankkeet toteuttavat vihreää siirtymää eri näkökulmista
 - on paljon muitakin perusteita, miksi lupahakemus tulisi käsitellä kiireellisenä (esim. energiakriisin johdosta tehtävät polttoainemuutokset)
- Oleellista on lupaviranomaisten ja tuomioistuimen joutuisa käsittely **kaikkien** (hakijan näkökulmasta) kiireellisten asioiden osalta
 - riittävä resurssointi
 - valtion ympäristöviranomaisten yhdistäminen valtakunnalliseen monialaiseen virastoon
 - hankkeiden lupakokonaisuudelle sähköinen asiointi
 - valitusten rajaaminen siten, että samasta hankkeesta voisi ympäristöllisistä syistä valittaa vain kerran

Muutosehdotuksia hallituksen esitykseen (1/2)

- ***Do No Significant Harm (DNSH) –kriteerien poistaminen*** – etusija tulee myöntää hankeluetteloon kuulumisen perusteella
 - kriteerit luovat merkittävää hallinnollista taakkaa
 - kriteerit olisivat uusi elementti ympäristöluvissa ja vesilain mukaisissa luvissa
 - AVI:t käsittelevät kriteerejä ensimmäistä kertaa
 - olla vaikea ennustaa millaista aineistoa, yksityiskohtaisuutta ja laajuutta hakijan ”riittävään selvitykseen” vaadittaisiin
 - riskinä selvitystä koskevat täydennyspyynnöt -> sujuvoittamistavoitteen vesittyminen
 - nähtävissä on, että toiminnanharjoittajat eivät hae etusijaa etenäkään, jos DNSH-kriteerejä ei ole jo selvitetty esim. rahoitushakemuksessa
- Toissijaisesti ET esittää, että DNSH-selvitystä ei edellytettäisi YVA-hankkeita
 - YVA-menettely käsittää kaikki DNHS-kriteerit ja niiden uudelleen läpikäymisestä etusijamenettelyn yhteydessä voidaan luopua.
- Mikäli DNSH-kriteerit jäävät, tulee niitä koskevat selvitysvaatimukset olla mahdollisimman kevyet ja hyvin ohjeistetut

Muutosehdotuksia hallituksen esitykseen (2/2)

- *Lupahakemuksen käsittelyajasta säättäminen*, esim. 6 kk (jos täydennyksiin kulua aika jätetään pois)
 - Valtakunnallisesti kaikkien ympäristönsuojelulain mukaisten lupahakemusten mediaanikäsitelyaika oli 10,5 kuukautta ja vesilain mukaisissa asioissa 8,4 kuukautta (2021).
- Hankeluettelon täydentäminen **ydinvoimalla**
- Lakiehdotus ei sisällä menettelysäännöstä etusijan ratkaisemiselle lupaviranomaisessa. Tämä on hyvä ratkaisu, mutta **hakijalle on kuitenkin annettava tieto** etusijaa koskevasta ratkaisusta pyydettäessä.
- Lakiehdotuksen mukaan kiireellisesti käsiteltäviin kaavavalituksiin sisältyy vain uusiutuvan energiantuotannon kannalta merkittävät kaavat. Ehdotuksen **hankeluettelon kaikkien hankkeiden kaavavalitukset tulee käsitellä kiireellisesti**.